

Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ
І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СУАЧЫННІКАМІ

№ 6 (691)

Студзень 1963 г.

Год выдання 9-ы

КАМУНІЗМ НЯСЕ ЧАЛАВЕЦТВУ МІР

З ВЫСТУПЛЕННЯ М. С. ХРУШЧОВА

на VI з'ездзе Сацыялістычнай адзінай партыі Германіі 16 студзеня 1963 года

У пачатку сваёй прамовы Мікіта Сяргеевіч прывітаў VI з'езд Сацыялістычнай адзінай партыі Германіі. Расказваючы аб поспехах, якіх дасягнулі народы Савецкага Саюза ў будаўніцтве камунізму, дакладчык сказаў:

За сорак пяць гадоў Савецкі Саюз прайшоў вялікі шлях у гістарычным развіцці. Вы добра ведаеце, што царская Расія ў эканамічных адносінах далёка адставала ад найбольш развітых краін Еўропы і Злучаных Штатаў Амерыкі ў момант, калі рабочы клас пад кіраўніцтвам партыі большавікоў узяў уладу ў свае рукі. Цяпер Савецкі Саюз — гэта магутная сацыялістычная дзяржава, якая ўжо даўно пакінула ззаду па ўзроўню прамысловай вытворчасці краіны Еўропы і наступае на пяткі такой магутнай краіне капіталізму, як Злучаныя Штаты Амерыкі.

Раней, калі хацелі адзначыць шпаркія тэмпы нашага эканамічнага ўздыму, гаварылі, што савецкі народ ідзе наперад сямімільнымі крокамі. Цяпер нават гэта параўнанне не адлюстроўвае поўнасцю нашага імклівага руху наперад. Мы не толькі хутка павялічваем аб'ём прамысловай вытворчасці, але і бяром новыя вышні навукова-тэхнічнага прагрэсу. Бо каб пабудаваць касмічныя караблі, патрэбна магутная прамысловая база, высокі ўзровень навукі і тэхнікі. Касмічныя караблі — лепшы паказчык індустрыяльнага і навукова-тэхнічнага росквіту нашай краіны.

Вялікі Ленін марыў аб тым часе, калі ўся наша краіна пакрыецца суцэльнай сеткай электрастанцый. Ужо не за гарамі той час, калі яго запаветы будуць поўнасцю выкананы. Дастаткова прывесці адзін прыклад. Магутнасць толькі адной Брацкай гідрэлектрастанцыі перавышае агульную магутнасць усіх гідрэлектрастанцый нашай краіны ў 1948 годзе.

Калі на XXI з'ездзе мы прымалі сямігадовы план развіцця народнай гаспадаркі, то многія на Захадзе не верылі ў яго рэальнасць. Цяпер скептыкі прыкусілі языкі. Прырост прамысловай прадукцыі за чатыры гады сямігодкі склаў 45 працэнтаў, а не 39, як прадугледжвалася планам. Калі справы ў нас і ў далейшым пойдуч гэтак жа паспяхова, а мы ў гэтым не сумняваемся, то да канца сямігодкі наша прамысловасць павялічыць сваю прадукцыю не на 80 працэнтаў, а прыкладна ў два разы.

Паскарае тэмпы развіцця і сельская гаспадарка, працаўнікі якой імкнуцца даць больш хлеба, мяса, малака і іншых прадуктаў. Часта на Захадзе гавораць, што ў Савецкім Саюзе дасягнуты вялікія поспехі ў прамысловай вытворчасці, але не ладацца, маўляў, справы ў сельскай гаспадарцы. Аднак пані імперыялісты дарэмна спрабуюць цешыць сябе такімі ілюзіямі. Факты разбіваюць іх выдумкі. За апошнія дзесяць гадоў вытворчасць збожжа і прадуктаў жывёлагадоўлі ў Савецкім Саюзе павялічылася ў паўтарадва разы.

Уся дзейнасць нашай партыі, адзначыў далей Мікіта Сяргеевіч, накіравана на ўздым жыццёвага ўзроўню народа. У нашай Праграме падкрэслена: «Усё ў імя чалавека, для шчасця чалавека». За чатыры гады сямігодкі нацыянальны даход у нашай краіне вырас на 31 працэнт. За гэты час больш як пяцьдзесят мільянаў савецкіх грамадзян справілі наваселле.

Шырока вядомы поспехі Савецкага Саюза ў галіне народнай асветы, падрыхтоўкі спецыялістаў, у развіцці навукі і сацыялістычнай культуры. Я называю вам некаторыя лічбы і ўпэўнен, што яны не здадуцца вам сухімі і нуднымі. У на-

шай краіне ў школах вучыцца 42 мільёны чалавек, у вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных установах — каля пяці з палавінай мільянаў студэнтаў. Толькі інжынераў мы выпускаем штогод звыш 120 тысяч. Высока нясе сцяг сацыялістычнай культуры наша творчая інтэлігенцыя.

Далей Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў выказаў задавальненне поспехамі Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі ў будаўніцтве новага жыцця.

Нам, камуністам, радасна бачыць, сказаў ён, што ідэі навуковага сацыялізму, упершыню распрацаваныя вялікімі сынамі нямецкага народа Карлам Марксам і Фрыдрыхам Энгельсам, сёння становяцца явай і на нямецкай зямлі. Працоўныя Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі ажыццяўляюць пераход да сацыялізму ў спецыфічных умовах. Стварэнне сацыялістычнага грамадства ў вашай рэспубліцы мае велізарнае міжнароднае значэнне.

Старая Германія была высокаразвітай капіталістычнай краінай, адной з першых не толькі ў Еўропе, але і ва ўсім свеце. І той факт, што імяна ў Германіі, няхай пакуль толькі ў адной яе частцы, народ паспяхова будзе сацыялізм, сведчыць аб вялікім трыумфе ідэй марксізма-ленінізма.

Перамога сацыялізму ў Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы — гэта перамога новага ладу ў частцы краіны, якая яшчэ зусім нядаўна з'яўлялася цэнтрам самай раз'юшанай рэакцыі і мілітарызму. Гітлераўская Германія ўвасабляла ў сабе самыя горшыя, самыя чорныя бакі імперыялізму. Гітлераўцы ўсяляк атручвалі свядомасць нямецкага народа ядам ваяўнічага нацыяналізму.

Той факт, што цяпер рабочыя і сяляне, народная інтэлігенцыя вашай рэспублікі ў брацкай сям'і сацыялістычных народаў, у супрацоўніцтве з імі будуць новае жыццё, сведчыць аб тым, што ваша марксісцка-ленінская партыя дабілася важных поспехаў у сацыялістычным выхаванні нямецкага народа.

Адзначыўшы, што для будаўніцтва сацыялізму самае галоўнае — рост прадукцыйнасці працы, дакладчык сказаў:

Калі мы будзем спажываць больш, чым выпускаем, то мы не багацець будзем, а бяднець, будзем праядаць асноўны капітал і станем жабракамі. Так, таварышы! Мы вымушаны будзем прасіць дапамогі. А хто нам яе дасць. Заходні Берлін? Ён сам стаіць з доўгай рукою, і яму імперыялісты кідаюць сёе-тое. Але яны кідаюць гэту дапамогу Заходняму Берліну для барацьбы супраць нас. Прыйдзе час, калі заходнія краіны перастадуць кідаць падачкі. Ім надакучыць кідаць грошы ў бяздоннюю бочку і нічога за гэта не мець.

Нам не трэба чакаць падачак ад багатага дзядзькі. Рабочыя заўсёды дабіваюцца ўсяго сваімі мускуламі, сваім розумам, сваёй працай! Увесь свет трымаецца на тых матэрыяльных каштоўнасцях, якія ствараюць рабочы клас, працоўнае сялянства, народная інтэлігенцыя. Таму народ, які заваяваў уладу, сам створыць усе даброты. Адным словам, я бачу, што вам усё зразумела, таварышы!

Гітлер нямаўла папрацаваў сякерай, каб высечы карэнні камунізму з нямецкай глебы. Але мы бачым сёння, як на зямлі, дзе пралілася кроў Карла Лібкнехта, Розы Люксембург, Эрнста Тэльмана і тысяч іншых самаадданных змагароў за рабочую справу, узышлі чужоўныя ўсходы сацыялізму. Яны будуць умацоўвацца і развівацца таму, што ваша партыя поўная творчых сіл, таму,

што вас падтрымлівае магутная сацыялістычная садружнасць, таму, што міжнародная абстаноўка ў цэлым складаецца спрыяльна для нашай агульнай вялікай справы.

М. С. Хрушчоў падрабязна спыніўся на германскай праблеме.

Пазіцыі Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі ўмацаваліся, сказаў ён. Доўгі час ваша рэспубліка не мела ўсіх магчымасцей для таго, каб эфектыўна адстаяць свой суверэнітэт. Яе граніца з Заходнім Берлінам была падобна адчыненым варотам, якія бесперашкодна і беспакарана выкарыстоўваліся падрыўнымі сіламі не толькі для таго, каб літаральна высмоктаць з вас жыццёвыя сокі, грабіць працоўных рэспублікі на мільярды марак штогод, але і для таго, каб расхітаць самыя асновы сацыялізму.

13 жніўня 1961 года быў пакладзены канец гэтым агіднасцям. 13 жніўня 1961 года — гэта гістарычны дзень у развіцці Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі.

Граніца з Заходнім Берлінам была пастаўлена вамі пад кантроль. Гэта і з'явілася важнейшым крокам ва ўмацаванні суверэнітэту Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі. Яна стала сапраўдным гаспадаром і вартавым сваіх граніц і атрымала магчымасць надзейна засцерагчы ад замахаў звонку свае сацыялістычныя заваёвы і мірную працу сваіх грамадзян.

Галоўнае ў рашэнні германскай праблемы, сказаў дакладчык, падпісанне мірнага дагавору, які падвёў бы рысу пад другой сусветнай вайной.

Некаторыя заходнія палітыкі спрабуюць нас запэўніць, быццам небяспека міру з боку германскіх рэваншыстаў і мілітарыстаў значна перабольшваецца.

Але ў гэтых палітыкаў дрэнны зрок і вельмі кароткая памяць. Рэваншысцкім чадам напоўнена ўсё палітычнае жыццё Заходняй Германіі. Як і пры Гітлеру, у Заходняй Германіі выдаецца маса кніг, часопісаў, газет, у якіх абгрунтоўваюцца дамаганні Заходняй Германіі на чужыя тэрыторыі. Пра гэта ж няспынна крычыць заходнегерманскае радыё. Генералы бундэсвера адпрацоўваюць на вучэннях планы наступальных дзеянняў супраць Савецкага Саюза, ГДР, Польшчы, Чэхаславакіі. Яны нават адзначылі на сваіх картах гарады і іншыя цэлі, па якіх збіраюцца, бачыце, нанесці ядзерныя ўдары. Ім не хапае атамнай зброі. Таму яны рвуцца да яе. Вар'яты! Яны яшчэ не хочуць зразумець, што, пачніся вайна, Заходняя Германія згарэла б, як свечка, у першую ж гадзіну вайны.

Пакуль не будзе заключаны германскі мірны дагавор, відаць, цяжка разлічваць на сур'езны прагрэс у справе дасягнення пагаднення па разброўненню.

Што датычыць сусветнай сацыялістычнай сістэмы, то мы стаялі і стаям за ўмацаванне мірнага суіснавання, за мірнае эканамічнае спаборніцтва дзвюх сістэм, урэгуляванне спрэчных пытанняў шляхам перагавораў. Таму, хто ўпэўнена ідзе па шляху росту і прагрэсу, хто аптымістычна глядзіць у будучыню, таму не патрэбна вайна, той жыццёва зацікаўлены ў міры. А ў нас, таварышы, няма падстаў для песімізму.

Эканоміка краін сацыялізму расце і мацнее, далёка апырджваючы па сваіх тэмпах свет капіталу. Аб'ём прамысловай прадукцыі сацыялістычных краін у 1962 годзе вырас у параўнанні з 1957 годам прыкладна на 70 працэнтаў. У капіталістычных краінах рост за гэты час склаў толькі 25 працэнтаў. Цяпер пра-

дукцыя прамысловасці сацыялістычных краін дасягнула прыкладна 64 працэнтаў прамысловай прадукцыі эканамічна развітых капіталістычных краін. Буйны ўклад у справу развіцця сацыялістычнай эканомікі ўносяць працоўныя вашай рэспублікі, рабочыя, сяляне, інтэлігенцыя народнай Польшчы, Чэхаславакіі, Кітайскай Народнай Рэспублікі, Венгрыі, Румыніі, Балгарыі, усіх сацыялістычных краін.

Знаходзяцца людзі, сказаў далей Хрушчоў, закранаючы кубінскае пытанне, якія сцвярджаюць, што ў карыбскім канфлікце Куба і Савецкі Саюз пацярпелі паражэнне. Дзіўная логіка, аднак, у такіх людзей: як жа гэта так, рэвалюцыйная Куба існуе і мацнее, а мы пацярпелі паражэнне. Хто ж на самай справе адступіў, а хто выйграў у гэтым канфлікце? Давайце яшчэ раз разбяромся ў тым, якія мэты ставіў кожны з бакоў.

Кубінскі народ, здзейсніўшы рэвалюцыю, паставіў сваёй мэтай будаўніцтва сацыялізму на Кубе. Агрэсіўныя колы ЗША заявілі, што яны не пацярпяць існавання сацыялістычнай краіны ў заходнім паўшар'і і прыкладуць усе сілы, каб звергнуць рэвалюцыйны ўрад Кубы, аднавіць уладу амерыканскіх манаполій. Вось як стаяла пытанне.

Мы разумелі, што, калі не прыняць нейкіх надзвычайных мер, якія маглі б спыніць амерыканскі імперыялізм, то ЗША здзейсяць агрэсію супраць кубінскага народа. Савецкі ўрад і ўрад Кубы абдумвалі, што ж можна зрабіць, узважвалі розныя варыянты. Мы хацелі даць адчуць амерыканскаму імперыялізму, што, калі ён адважыцца здзейсніць агрэсіўны напад на Кубу, ён павінен будзе лічыцца з магчымасцю атрымання тэрмаядзернага ўдару ў адказ. Гэта вымушаная мера, прынятая намі, сапраўды выклікала шок у імперыялістаў. Але толькі такія меры маглі прывесці дзяржаўных дзеячоў ЗША да больш цвярозай ацэнкі рэальнай рэчаіснасці.

Як вядома, прэзідэнт ЗША ў сваім пасланні Савецкаму ўраду перад усім светам узяў абавязальства, што ЗША не будуць урывацца на Кубу і будуць стрымліваць ад гэтага сваіх саюзнікаў. Тым самым урад ЗША фактычна вымушаны быў адмовіцца ад узброенай інтэрвенцыі супраць Рэспублікі Куба.

Гэта быў прывал палітыкі найбольш агрэсіўных колаў імперыялізму і перамога палітыкі мірнага суіснавання, палітыкі барацьбы супраць імперыялізму, трыумф палітыкі, накіраванай на прадухіленне экспарту контррэвалюцыі.

Нам гавораць: калі вы вывезлі ракеты з Кубы, значыць адступілі. Але так могуць разважаць толькі людзі, якія не разумеюць усёй складанасці палітычнай барацьбы ў наш час, што паграбуе гібкасці, здольнасці да маневравання. Так, гэта была наша ўступка на ўступку другога боку, гэта была ўзаемная ўступка. Імперыялісты вымушаны былі пайсці на ўступку і адмовіцца ад уварвання на Кубу. А мы і ставілі нашы ракеты для таго, каб абараніць Кубу ад уварвання імперыялістаў. Значыць, нашы ракеты адыгралі сваю ролю.

Барацьба за ўмацаванне краін, якія сталі на шлях сацыялізму, — гэта працэс доўгі. Ён будзе працягвацца да таго часу, пакуль адна з сістэм не атрымае канчатковую перамогу, а канчатковай перамога — гэта ліквідацыя капіталістычнай сістэмы.

Калі зыходзіць з пазіцый тых, хто лічыць, што мы паставілі ракеты на Кубе,

(Працяг на 2-й стар.)

КАМУНІЗМ НЯСЕ ЧАЛАВЕЦТВУ МІР

З выступлення М. С. ХРУШЧОВА на VI з'ездзе САПГ

(Пачатак на 1-й стар.)

каб ажыццявіць тэрмайдзерны напад на Злучаныя Штаты Амерыкі і тым самым пачаць сусветную тэрмайдзерную вайну, а потым адмовіліся ад гэтай мэты і вывезлі ракеты з Кубы, тады можа здацца, што мы адступілі ад сваёй мэты. Але ўся справа ў тым, што Савецкі Саюз зусім не ставіў такой мэты. Мы паставілі свае ракеты на Кубе з адзінай мэтай — спыніць агрэсію амерыканскага імперыялізма супраць Кубы.

Могучь сказаць, што амерыканскія імперыялісты пад уплывам найбольш ашалелых колаў не выканаюць свайго абяцання і зноў накіруюць сваю зброю супраць Кубы. Але ж і сілы, якія абарнілі Кубу, існуюць і з кожным днём становяцца ўсё больш магутнымі. Справа не ў тым, дзе будуць стаяць ракеты — на Кубе ці ў іншым месцы. Усё роўна яны могуць быць выкарыстаны з такім жа поспехам супраць любой агрэсіі.

У другой частцы свайго даклада Мікіта Сяргеевіч спыніўся на актуальных пытаннях сусветнага камуністычнага руху. Перш за ўсё хацеў бы сказаць аб узаемазвязі барацьбы за мір, за мірнае суіснаванне і рэвалюцыйнай барацьбы рабочага класа, усіх працоўных за перамогу сацыялізму на зямлі.

У наш час справа абстаіць так, што барацьба за мір стала важнейшай умовай барацьбы за сацыялізм. Ні адна праблема рэвалюцыйнага руху рабочага класа, нацыянальна-вызваленчага руху не можа цяпер разглядацца без сувязі з барацьбой за мір, за прадухіленне сусветнай тэрмайдзернай вайны. У гэтым якраз і заключаецца важны ўрок для тактыкі сусветнага камуністычнага руху, які вынікае з апошніх падзей у раёне Карыбскага мора.

У гісторыі рабочага руху ўжо бывалі прыклады, калі барацьба за мір становілася галоўнай умовай барацьбы за сацыялізм. Іменна так абстаяла справа ў перыяд Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Ул. І. Ленін гаварыў: «Што можа быць бяспрэчней і ясней, чым наступная ісціна: урад, які даў бы замучанаму трохгадовай грабежніцкай вайной народу Савецкую ўладу, зямлю, рабочы кантроль і мір, быў бы непераможны? Мір — галоўнае». (Творы, том 27, стар. 17).

Большавікі забяспечылі мір народам Расіі, выхад з імперыялістычнай вайны і згуртавалі вакол Савецкай улады ў барацьбе за сацыялізм самую шырокую масу працоўных.

Асаблівае нашае эпохі з'яўляецца тое, што барацьба за мір, як ніколі раней, стала важнейшай гістарычнай задачай не толькі рабочага класа, але і ўсіх іншых слаёў насельніцтва. Гэта той вузел, у якім сплятаюцца інтарэсы ўсяго чалавецтва. Перад тварам пагрозы тэрмайдзернай вайны ствараецца адзіны паток самых разнародных масавых рухаў, якія могуць аб'яднацца агульным імкненнем пазбавіць чалавецтва ад ваеннай катастрофы. Вядучай і арганізуючай сілай гэтага патоку з'яўляецца міжнародны рабочы клас і сацыялістычныя краіны. І гэта не таму, што краіны сацыялізма проста падхапілі папулярны сярод народаў лозунг барацьбы за мір. Не, справа тлумачыцца тым, што аб'ектыўныя інтарэсы сацыялістычных краін, інтарэсы сусветнага руху рабочага класа, нацыянальна-вызваленчага руху неаддзельны ад барацьбы за прадухіленне тэрмайдзернай вайны.

Маркс і Ленін вялі барацьбу за прадухіленне захопніцкіх войнаў. Ул. І. Ленін у радах другога Інтэрнацыянала рашуча выступіў супраць мілітарызму і ваеннай небяспекі, супраць пагрозы сусветнай імперыялістычнай вайны, якая тады набліжалася. Праводзячы ленінскую лінію, дэпутаты Дзяржаўнай думы — большавікі галасавалі супраць ваеннага бюджэту, выступалі супраць вайны, за што былі сасланы царызмам у Сібір на катаргу. Карл Лібкнехт і Роза Люксембург, якія стаялі на марксісцкіх Інтэрнацыяналісцкіх пазіцыях, усімі даступнымі ім сродкамі змагаліся супраць вайны. Вядомы і такі факт, калі кіраўнік японскіх сацыялістаў Сен Каяма ў знак пратэсту супраць імперыялістычнай вайны, якая вялася паміж Японіяй і Расіяй, на кангрэсе II Інтэрнацыянала дружалюбна пацсунуў руку

прадстаўніку рускіх сацыял-дэмакратаў Г. В. Пляханаву.

Многія гістарычныя факты сведчаць пра тое, што Маркс, Ленін і іх паслядоўнікі нястомна змагаліся супраць захопніцкіх несправядлівых войнаў і згуртавалі на гэтых антываенных пазіцыях шырокія народныя масы.

Цяпер некаторыя людзі, якія называюць сябе марксістамі-ленінамі, гавораць, што абарона міру і барацьба супраць ваеннай небяспекі быццам бы супярэчаць духу марксізма-ленінізма і перашкаджаюць развіццю рэвалюцыйнага руху. Калі паверыць гэтым людзям, то атрымліваецца, што Ул. І. Ленін, Карл Лібкнехт і Роза Люксембург, рускія большавікі не былі марксістамі, паколькі яны выступалі супраць вайны. Сцвярджаць такое могуць толькі тыя, хто не разумее сутнасці марксісцкага вучэння аб рэвалюцыйнай барацьбе.

Тэорыя навуковага сацыялізма, створаная Марксам і Энгельсам, выходзіць з таго, што капіталізм у ходзе свайго развіцця ў выніку антаганістычных супярэчнасцей, што ўзнікаюць і абстраюцца ўнутры грамадства, немінуча прыходзіць да сваёй пагібелі.

Канцэнтрацыя і цэнтралізацыя капітала вядуць да манополі і ўсё большага загівавання капіталізму, што падрыхтоўвае ўмовы для пераходу да больш высокага грамадскага ладу — сацыялізма. У ходзе развіцця капіталізму, як вучыў Маркс, сам стварае свайго магільшчыка ў асобе рабочага класа.

Жыццё поўнаасцю пацвердзіла правільнасць марксісцка-ленінскага вучэння. Згодна з гэтым вучэннем, рабочы клас дабіваецца перамогі над капіталізмам не на шляхах развіцця войнаў паміж дзяржавамі, а ў класавай барацьбе супраць эксплуатацыйнага ладу.

Гісторыя складалася так, што расійскі пралетарыят дасягнуў перамогі рэвалюцыі ў ходзе першай сусветнай вайны. Пасля другой сусветнай вайны ўзнік рад сацыялістычных дзяржаў.

Калі пачынаюцца войны паміж імперыялістычнымі краінамі, тады абстраюцца ўсе ўнутраныя і знешнія супярэчнасці імперыялізму, расхітваецца дзяржаўны буржуазны апарат, ствараецца спрыяльная сітуацыя для перамогі рабочага класа, асабліва ў тых краінах, якія церпяць паражэнне ў гэтых войнах.

Іменна, улічваючы ўсе гэтыя акалічнасці, Ул. І. Ленін у пачатку першай сусветнай вайны выставіў свой гістарычны тэзіс аб ператварэнні імперыялістычнай вайны ў вайну грамадзянскую. І гэта было зроблена рускімі большавікамі, рабочым класам Расіі.

Але гэта зусім не азначае, што большавікі на чале з Леніным развязалі вайну паміж дзяржавамі з тым, каб дабіцца перамогі рэвалюцыі. Наадварот, Ленін, большавікі рабілі ўсё для таго, каб не дапусціць вайны, але паколькі не хапала сіл прадухіліць гэту вайну, тады яны выставілі задачу ператварыць імперыялістычную вайну ў вайну грамадзянскую.

Гэта зусім не тое, чаго хочучь новаспечаныя тэарэтыкі, якія спрабуюць стварыць «тэорыю», згодна з якой шлях да перамогі сацыялізма ляжыць цераз вайну паміж дзяржавамі, цераз разбураенні, кроў і смерць мільёнаў людзей. Калі б камуністы кіраваліся такой «тэорыяй», то яна не прыцягнула, а адштурхнула б ад іх народныя масы. Асабліва адштурхнуўваючай такая «тэорыя» з'яўляецца ў наш ракетна-ядзерны век. Марксісты-ленінцы заўсёды ўдзялялі вялікую ўвагу пытанням вайны і міру і заўсёды разглядалі іх канкрэтна гістарычна. Нельга вырашаць пытанні вайны і міру без уліку рэальнай абстаноўкі. Трэба мець мужнасць цвяроза глядзець у твар сапраўдным фактам і з навуковай дакладнасцю ўзважыць, да чаго прывяла б сучасная вайна, калі б не ўдалося яе прадухіліць. Цяпер, паводле падлікаў замежных вучоных і ваенных спецыялістаў, ЗША маюць прыкладна 40 тысяч ядзерных бомб і боегаловак. Савецкі Саюз, як вядома, таксама мае гэтага добра больш чым дастаткова. Што адбылося б, калі б уся гэта ядзерная зброя была скінута на галовы людзей? Паводле падлікаў вучоных, толькі ў выніку першага ўдару загінула б 700—800 мільянаў чалавек. З твару зямлі былі б знесены і разбураны ўсе буйныя гарады не толькі дзвюх вядучых ядзерных дзяржаў — ЗША і СССР, але і Францыі, Англіі, Германіі, Італіі, Кітая, Японіі і многіх іншых

краін свету. Вынікі атамна-вадароднай вайны адчуваліся б на працягу жыцця многіх пакаленняў людзей, выклікаючы хваробы, смерць, прыводзячы да самага ненармальнага развіцця чалавека.

Пра ўсё гэта я гавару не для таго, каб палохаць кагосьці, а проста называю даныя, якія мае навука. З гэтымі данымі нельга не лічыцца.

Бясспрэчна, што ў выніку сусветнай тэрмайдзернай вайны, калі б яна была развязана імперыялістычнымі маньякамі, знайшла б немінучую пагібель сістэма капіталізму, якая параджае войны. Але хіба сацыялістычныя краіны, справа барацьбы за сацыялізм ва ўсім свеце выйгралі б ад сусветнай тэрмайдзернай катастрофы? Толькі людзі, якія свядома закрываюць вочы на факты, могуць думаць так. Што датычыць марксістаў-ленінаў, то яны не могуць уяўляць сабе стварэнне камуністычнай цывілізацыі на руінах сусветных цэнтраў культуры, на спустошанай і заражанай тэрмайдзернымі ападкамі зямлі. Мы ўжо не гаворым аб тым, што для многіх народаў пытанне аб сацыялізме наогул адпала б, бо яны фізічна зніклі б з твару нашай планеты.

Я вам па сакрэту скажу: нашы вучоныя распрацавалі 100-мегатонную бомбу. Але 100-мегатонную бомбу, паводле разлікаў нашых ваенных, нельга кідаць у Еўропе: калі наш верагодны праціўнік развязае вайну, — куды яе кідаць, на Заходнюю Германію ці Францыю? Але выбух такой бомбы на гэтай тэрыторыі і вас, і некаторыя іншыя краіны паразіць. Таму такая зброя намі можа быць выкарыстана, відаць, толькі за межамі Заходняй Еўропы. Гэта я гавару для таго, каб было больш рэальнае ўяўленне аб тым, якія страшэнныя сродкі разбураення цяпер існуюць.

І 100-мегатонная бомба — гэта яшчэ не мяжа. Гэта, калі можна так сказаць, мяжа з пункту гледжання верагоднай ваеннай рацыянальнасці. Таму што яшчэ больш магутныя сродкі разбураення могуць з'явіцца велізарнай пагрозай і для тых, хто адважыцца іх ужыць.

Адным словам, таварышы, я ўжо гаварыў у дакладзе на сесіі Вярхоўнага Савета СССР, што спынацца на той свет не рэкамендуецца: ніхто адтуль не вярнуўся і ніхто не далажыў, што там жывецца лепш, чым тут. Мы хочам не царства нябеснага, а царства зямнога, царства працы. Вось за гэта царства мы змагаемся і не шкадуем сваіх намаганняў, будзем змагацца і мы пераможам.

Савецкі Саюз, які мае ракетна-ядзерную зброю, добра ведае магчымасці гэтай зброі. Мы стварылі яе ў інтарэсах абароны свайго Радзімы і іншых краін сацыялізма. Таму мы з адказнасцю адносімся да пытанняў вайны і міру. Мы вайны не хочам, але і не баімся яе, калі нам навяжучь вайну, то мы здолеем даць самы рашучы адпор агрэсарам, і агрэсары гэта ведаюць.

Як кажуць, дзівак той, хто балбоча пра вайну і не разумее, пра што ён балбоча. Албанскія кіраўнікі шмат балбочуць пра ракетна-ядзерную вайну, але гэта нікога не непакое. Усе ведаюць, што, акрамя балбатні, у іх за душой нічога няма, ніякіх рэальных магчымасцей яны не маюць. Як бачыце, у нас у гэтых пытаннях рознае становішча і розная адказнасць.

Прынцып мірнага суіснавання дзяржаў з розным сацыяльным ладам, абвешчаны Леніным, мы лічылі і лічым адзіна правільным. Яго значэнне пацверджана і пацвярджана ўсёй практыкай міжнародных адносін.

Палітыка мірнага суіснавання набыла асаблівае значэнне ў сучасных умовах. Калі ў свеце была толькі адна сацыялістычная дзяржава, акружаная з усіх бакоў імперыялістычнымі краінамі, палітыка мірнага суіснавання была накіравана на тое, каб выйграць час, атрымаць перадышку для ўмацавання пралетарскай улады і будаўніцтва сацыялізма ў нашай краіне. Цяпер у сувязі са змяненнем характару вайны, з новымі суадносінамі сіл на сусветнай арэне на кірысць сіл міру і сацыялізма палітыка мірнага суіснавання мае куды больш значныя мэты і задачы, па сутнасці напавядаецца новым зместам. Яе канчатковай мэтай — забяспечыць найбольш спрыяльныя ўмовы для перамогі сацыялізма над капіталізмам у мірным эканамічным спаборніцтве.

Некаторыя людзі скажуць нашу марксісцка-ленінскую пазіцыю і паказваюць справу так, быццам, абвешчваючы палітыку мірнага суіснавання, мы тым самым быццам бы заклікаем рэвалюцый-

ныя сілы, камуністычныя партыі капіталістычных краін адмовіцца ад класавай барацьбы, ад барацьбы за ўстанавленне ўлады рабочага класа, працоўнага народа, ад нацыянальна-вызваленчай барацьбы народаў. Гэта неразумная выдумка і паклёп.

Савецкі Саюз падтрымлівае справядлівую вайну народаў не толькі ў сваіх дэкларацыях і заявах, гэта падтрымка не раз выражалася ў матэрыяльнай дапамозе. Многія народы ў сваёй вызваленчай барацьбе карысталіся нашай зброяй і яны дабіліся перамогі, дабіліся вызвалення ад каланіяльнага прыгнёту. Войны каланіяльных народаў за сваё вызваленне — свяшчэнныя войны. І таму мы былі, ёсць і заўсёды будзем на баку народаў, якія змагаюцца за сваю незалежнасць.

Прыхільнікі так званай тэорыі перамогі сацыялізма шляхам вайны адмаўляюць таксама магчымасць выкарыстання мірнага шляху для перамогі сацыялізма, сцвярджаючы, што гэта адступленне ад марксізма. Да ведама гэтых прыхільнікаў культу Сталіна трэба сказаць, што іменна Сталін у гутарцы з англійскімі камуністамі пасля другой сусветнай вайны гаварыў аб выкарыстанні мірнага, парламенцкага шляху для перамогі сацыялізма і гэта запісана ў праграме Камуністычнай партыі Вялікабрытаніі. Лідэры англійскай кампартыі ведаюць, што гэта фармулёўка была прапанавана Сталіным.

Албанскія кіраўнікі сцвярджаюць быццам КПСС выступае толькі за мірны шлях і выключае шлях узброенай барацьбы. Дазволена запытаць у албанскіх кіраўнікоў: ці могуць яны назваць камуністычную партыю якой-небудзь краіны, якая лічыла б, што ў гэтай краіне стварылася рэвалюцыйная сітуацыя і камуністы гэтай краіны хацелі б узяць паўстанне, а КПСС выступала супраць выкарыстання метаду ўзброенай барацьбы? Можна ў албанцаў ёсць такі прыклад? Не, яны не могуць прывесці такога прыкладу, таму што яго не існуе.

Албанскія кіраўнікі лічаць, што можна штучна выклікаць рэвалюцыю, калі яны захочуць, што для здзяйснення рэвалюцыі не патрэбна неабходных аб'ектыўных і суб'ектыўных умоў. Паводле іх «тэорыі», усё атрымліваецца вельмі проста: з'яўляюцца героі, прыходзяць і ўзнікаюць паўстанне. Але ў гісторыі такіх фактаў не было і не будзе. Такая, з дазволу сказаць, «тэорыя» нічога агульнага з марксізмам не мае.

Што датычыць КПСС, то мы стаміліся на марксісцка-ленінскіх пазіцыях. Для перамогі рэвалюцыі неабходны пэўныя прадумовы. Калі стварылася рэвалюцыйная сітуацыя, рабочы клас на чале са сваім авангардам павінен выкарыстаць яе для заваявання ўлады. Калі эксплуатацыйныя класы ўжываюць насілле над народам, то народ мае права ўжыць самыя рашучыя сродкі, у тым ліку і ўзброеную барацьбу, у інтарэсах перамогі сацыялізма.

Барацьба ў краінах капіталізму — ёсць унутранае пытанне рабочага руху кожнай краіны. Толькі партыя пралетарыяту той ці іншай краіны капіталізму, а не іншыя дзяржавы або іншыя партыі, сама мае права і ў сілах вызначыць рэвалюцыйную тактыку, формы і метады свайго барацьбы.

Дакладны аналіз канкрэтнай сітуацыі, правільная ацэнка суадносін класавых сіл — неабходная ўмова рэвалюцыйнай тактыкі рабочага класа. Усім вядома, якую гібкую тактыку ўжывалі большавікі на чале з Ул. І. Леніным пры падрыхтоўцы Кастрычніцкай рэвалюцыі ў Расіі.

Калі ў 1905 годзе паўстанне рабочага класа Расіі пацярпела паражэнне, Ул. І. Ленін прароча заявіў, што гэта была рэальныя рэвалюцыя. Пасля Лютаўскай рэвалюцыі, вярнуўшыся ў Расію, Ул. І. Ленін адразу ж выставіў лозунг: «Уся ўлада Саветам!». Гэта быў прамы заклік да звяржэння буржуазнага ладу і ўстанавлення дыктатуры пралетарыяту ў форме Саветаў.

Што датычыць метаду барацьбы, та на аснове канкрэтнага аналізу сітуацыі Ул. І. Ленін у красавіку-чэрвені 1917 года зыходзіў з магчымасці мірнага ўзяцця ўлады, нягледзячы нават на тую акалічнасць, што камуністы не мелі большасці ў Саветах. Ул. І. Ленін пісаў, што ў той «выклічны гістарычны момант мірнае развіццё рэвалюцыі пры пераходзе ўсёй улады да Саветаў магчыма і верагодна». (Творы, том 26, стар. 18).

Ліпенскія падзеі ў Петраградзе па-

КАМУНІЗМ НЯСЕ ЧАЛАВЕЦТВУ МІР

З выступлення М. С. ХРУШЧОВА на VI з'ездзе САПГ

казалі, што рабочы клас яшчэ недастаткова арганізаван і ўмовы для рэвалюцыі яшчэ не паспелі. У той момант недысцыплінаваныя людзі і асабліва анархістскія элементы «рваліся ў бой», патрабавалі неадкладнага ўзброенага паўстання. Але гэта было выгада толькі контррэвалюцыі, якая хацела справаціраваць паўстанне і разбіць неарганізаваны рабочы клас — спачатку ў Пецеры, а затым і ў іншых гарадах Расіі. Улічваючы ўсё гэта, Ул. І. Ленін выступіў супраць лозунга рэвалюцыйнага паўстання. Ён указаў на тое, што рэвалюцыйныя сілы яшчэ не паспелі для таго, каб уступіць у прамую схватку з буржуазіяй, і заклікаў рабочы клас устрымацца ад выступлення. І Ленін меў рацыю. Дэманстрацыя ў Петраградзе 4 ліпеня 1917 года была задушана.

У сувязі з новай сітуацыяй у адказ на насілле буржуазіі — расстрэл мірнай ліпенскай дэманстрацыі — бальшавікі выставілі лозунг узброенага паўстання. Але трэба сказаць, што ў верасні 1917 года, задоўга да Кастрычніцкай рэвалюцыі, зноў склалася такая сітуацыя, калі было магчыма дабіцца ўлады мірным шляхам, і Ленін зноў прапанаваў выкарыстаць гэту магчымасць. «Узяўшы ўсю ўладу, — пісаў Ул. І. Ленін, — Саветы маглі б яшчэ цяпер — і, напэўна, гэта апошні шанец іх — забяспечыць мірнае развіццё рэвалюцыі, мірныя выбары народам сваіх дэпутатаў, мірную барацьбу партыі ўнутры Саветаў, правярку практыкай праграмы розных партыі, мірны пераход улады з рук адной партыі ў рукі другой». (Творы, том 26, стар. 46). Уся адказнасць за тое, што гэта магчымасць у той перыяд не была выкарыстана, ляжыць на прадстаўніках дробнабуржуазных партыі, якія палічылі за лепшае пагадненне з буржуазіяй і выступілі супраць камуністаў.

Рэвалюцыйны падзеі развіваліся ў той перыяд вельмі бурна, рэвалюцыйныя сілы хутка паспявалі і вось ужо праз месяц, у кастрычніку 1917 года, Ул. І. Ленін узамен лозунга мірнага развіцця рэвалюцыі выстаўляе патрабаванне неадкладнага ўзброенага паўстання. Ён дакладна вызначае тэрмін гэтага паўстання — 25 кастрычніка, падкрэсліваючы, што 24 — яшчэ рана, а 26 — можа быць позна ўжо.

Хто мог з такой дакладнасцю вызначыць тэрмін паўстання і забяспечыць тым самым яго поспех? Гэта магла зрабіць толькі ўзброеная марксізма-ленінізма партыя бальшавікоў і ніхто іншы. Гэта мог вызначыць сапраўдны правадыр рабочага класа, правадыр Камуністычнай партыі — вялікі Ленін.

Каб вызначыць дакладны час пачатку паўстання, трэба мець усе даныя для гэтага: мець дакладны малюнак расстаноўкі і ўзаемадзеяння класавых сіл у краіне. Для гэтага трэба мець перш за ўсё цесную сувязь з масамі, мець добры барометр, які паказваў бы рэвалюцыйны стан мас у краіне на даны перыяд часу. І Ул. І. Ленін, які быў у гущы народных мас, непасрэдна кіраваў партыяй бальшавікоў — авангардам рэвалюцыйнага пульсу. Таму ён, які вялікі стратэгі, вялікі тактык і арганізатар, мог дакладна вызначыць дзень пачатку рэвалюцыйнага паўстання. Паўстанне рабочага класа было падтрымана ўсім працоўным народам, і справа рэвалюцыі перамагла.

Вось наглядны прыклад гібкай тактыкі авангарда рабочага класа, прыклад авалодання ўсімі формамі барацьбы, як мірнымі, так і нямірнымі, прыклад здольнасці да самай хуткай і нечаканай змены адной формы другой.

Рэвалюцыя — справа саміх шырокіх народных мас. Толькі на сваім рэвалюцыйным вопыце барацьбы рабочы клас, працоўны народ кожнай краіны рыхтуюцца да ажыццяўлення рэвалюцыі. У багатай гісторыі вызваленчай барацьбы расійскага пралетарыяту былі прыклады таго, як рэвалюцыйныя дзеячы спрабавалі ігнараваць барацьбу народных мас. Рух супраць буржуазна-памешчыцкага ладу ў Расіі спачатку вялі адзіночкі, героі-нарадавольцы, бакунінцы, крапоткінцы. Яны спрабавалі пераскочыць праз гістарычна неабходны этап падрыхтоўкі рэвалюцыйнага руху народных мас.

Такія людзі лічылі, што трэба браць у рукі сякеру, учыняць тэрарыстычныя

акты супраць прадстаўнікоў улады, і гэта забяспечыць поспех рэвалюцыі. Яны рыхтавалі змовы, замахі і забойствы цароў, мяркуючы, што герой сам можа зрабіць рэвалюцыю і сваёй крывёю заваяваць шчасце для народа. У такой бясплённай барацьбе гінулі многія лепшыя сыны нашага народа, цвет яго інтэлігенцыі. Вы ведаеце, што брат Ул. І. Ленін — Аляксандр Ульянаў пайшоў па гэтым шляху і быў пакараны смерцю за замах на жыццё цара. У дзень пакарання смерцю свайго брата Уладзімір Ільіч сказаў: — Мы пойдзем іншым шляхам. Толькі шлях барацьбы мас пад кіраўніцтвам партыі рабочага класа можа забяспечыць перамогу. Героі-адзіночкі могуць прыгожа паміраць, але яны не ў сілах ні змяніць сацыяльна-палітычны лад, ні дабіцца перамогі рэвалюцыі.

Для таго, каб рэвалюцыя сапраўды магла перамагчы, павінна выспець рэвалюцыйная сітуацыя, павінна выспець у народзе разуменне неабходнасці рэвалюцыі і перш за ўсё ў яго авангардзе — рабочым класе, як найбольш арганізаванай сіле ў капіталістычным свеце. Была б легкадумнасцю меркаваць, што дастаткова аднаго-двух смелых, разумных, адданных рэвалюцыі дзеячоў, і гэта забяспечыць яе перамогу. Каб звергнуць панаванне эксплуатацыйнага класаў, патрэбна дзейнасць не паасобных герояў, а шырокіх народных мас, узначальваемых рэвалюцыйнай партыяй, патрэбны канкрэтныя ўмовы для выпявання рэвалюцыі, штурму капіталізму і перамогі рабочага класа, для пераходу ўлады ў рукі працоўных, у рукі народа.

Таварышы! Важнейшай умовай нашых поспехаў у барацьбе за мір і сацыялізм ва ўсім свеце з'яўляецца ўмацаванне адзінства радоў сусветнага камуністычнага руху. Усе камуністы павінны выразна ўсведамляць тое вялікае значэнне, якое мае аб'яднанне рэвалюцыйных сіл у міжнародным маштабе, салідарнасць усіх атрадаў нашага руху.

У аснове нашага адзінства ляжыць агульная ідэалогія — марксізм-ленінізм, прынцыпы пралетарскага інтэрнацыяналізму. Галоўнае, што нас згуртоўвае, — агульнасць класавых інтарэсаў пралетарыяту ва ўсіх краінах, інтарэсаў усіх працоўных, правільнае, марксісцка-ленінскае разуменне міжнародных задач рабочага класа, глыбокая вера ў правільнасць нашай вялікай справы і лемінучасць перамогі сацыялізма ў сусветным маштабе.

Наш абавязак — згуртоўваць усе рэвалюцыйныя сілы, загартоўваць і ідэйна ўзбройваць камуністычны рух. Камуністычная партыя Саветаў Саюза цвёрда прытрымліваецца агульнай узгодненай лініі сусветнага камуністычнага руху. Яна стаяла і будзе стаяць на платформе, выпрацаванай прадстаўніцамі марксісцка-ленінскай партыі на нарадах 1957 года і 1960 года.

Зразумела, не выключана, што ў камуністаў розных краін можа з'явіцца рознае разуменне асобных і нават вельмі важных пытанняў. Для трэці чалавецтва марксісцка-ленінскае вучэнне стала практыкай у жыцці народаў. Звыш аднаго мільярда людзей будуць новае жыццё, дабіваюцца выдатных вынікаў у будаўніцтве сацыялізма.

Краіны сусветнай сістэмы сацыялізма знаходзяцца на розных этапах будаўніцтва новага грамадства. Не ва ўсім аднолькавы і іх вопыт развіцця адносна з навакольным светам. Усё гэта стварае магчымасць для праяўлення рознага падыходу да некаторых праблем. Хоць гэта і не зусім прыемная з'ява, але з ёй даводзіцца лічыцца як з рэальнымі фактамі.

Рознагалоссі могуць узнікаць і яны ўзнікаюць у жыцці, але нельга забываць, што ўзнікаючыя рознагалоссі паміж камуністычнымі і рабочымі партыямі — гэта не больш чым часовы эпизод, тады як адносіны паміж народамі ў сацыялістычных краінах устанавліваюцца ўжо цяпер на стагоддзі. Таму будаваць адносіны паміж брацкімі партыямі, тым больш паміж сацыялістычнымі дзяржавамі, якія базіруюцца на агульнасці сацыяльна-эканамічнага ладу і ставяць сваёй задачай пабудову камунізма, можна і трэба толькі зыходзячы з таго галоўнага, што нас аб'ядноўвае. Усё астатняе ў канчатковым выніку мае прыватнае значэнне ў параўнанні з гэтым.

Таму, калі ўзнікаюць рознагалоссі, нельга даваць волю страсцям. Трэба пра-

яўляюць цяжкія, глядзець, як гаворыцца, у карань, умець бачыць самае галоўнае. А галоўным для брацкіх партыі, асабліва для партыі сацыялістычных краін, з'яўляецца тая агульная справа, за якую яны змагаюцца, — пабудова сацыялізма і камунізма.

Калі ў капіталістычных краінах камуністычныя і рабочыя партыі выдучу барацьбу супраць капіталу ўнутры сваіх краін і выдучу яе на аснове згуртавання рабочага класа і ўсяго працоўнага народа, рыхтуючы ў гэтай барацьбе перамогу працы над капіталам, то ў сацыялістычных краінах практычны ўклад камуністычных партыі ў развіццё марксізма-ленінізма заключаецца ў тым, каб на практыцы паказаць перавагі, якія дае народу сацыялізм, ствараемы на аснове марксісцка-ленінскай тэорыі, паспяхова будаваць сацыялістычнае грамадства. Паспяхова будаўніцтва сацыялізма ў кожнай з сацыялістычных краін умацоўвае ўсю сусветную сацыялістычную сістэму, якая процістаяць імперыялістычным дзяржавам.

Рабочы клас усяго свету мае магчымасць на прыкладзе краін сацыялізма пераканацца ў тым, якіх поспехаў могуць дасягнуць працоўныя, звернуўшы эксплуатацыйна і ўстанавішы ўладу працы ў сваіх дзяржавах. Наш паспяхова рух у будаўніцтве сацыялізма і камунізма набліжае, паскарае канчатковую перамогу міжнароднага рабочага класа ў барацьбе супраць эксплуатацыйнага.

Мы павінны ўсё гэта правільна разумець, ацэньваць і пры разыходжанні на тых ці іншых пытаннях не праяўляць суб'ектывізму.

Калі ў нас і з'явіліся разыходжанні па якіх-небудзь ідэалагічных пытаннях, можа нават доволі важных пытаннях, нам неабходна дабівацца правільнага разумення гэтых пытанняў. Мы не павінны пры гэтым упадаць у крайнасць і дапускаць суб'ектывізм у ацэнцы агульнага становішча ў той ці іншай краіне. Нельга, напрыклад, вызначаць характар палітычнага ладу той ці іншай сацыялістычнай краіны толькі па запанаваўшых там на некаторы час памылковых поглядах кіраўнікоў. Асноўным паказчыкам павінны быць не суб'ектыўныя, а аб'ектыўныя фактары. А гэта перш за ўсё пытанне аб тым, каму належыць сродкі вытворчасці, у чых руках улада, па якім шляху ідзе развіццё дзяржавы.

Калі мы ў нейкіх пытаннях разышліся, пасварыліся і адразу ж пасля гэтага заявім, што сацыялістычная краіна, кіраўнікі якой у чым-небудзь не згодны з намі, не з'яўляецца сацыялістычнай, то гэта будзе самы сапраўдны суб'ектывізм. Атрымліваецца, як у царкоўных колах, калі чалавек перастаў выконваць царкоўныя абавязкі і абрады, то яго адлучаюць ад царквы, аддаюць анафеме. Нам не да твару ўпадабняцца царкоўнікам і займацца «адлучэннем» ад сацыялізма.

У нас, напрыклад, ёсць разыходжанні з Югаславіяй па некаторых пытаннях ідэалагічнага характару. Але толькі на гэтай падставе нельга сцвярджаць, што гэтая краіна не з'яўляецца сацыялістычнай. Гэтага нельга рабіць таму, што аб'ектыўныя паказчыкі, існуючы там лад з'яўляюцца сацыялістычнымі. Сродкі вытворчасці і ўлада ў Югаславіі, заваяваная гераічнай барацьбой яе народаў, належыць працоўным, там няма памешчыкаў, банкіраў, капіталістаў. Народы Югаславіі змагаюцца за пабудову сацыялізма і камунізма. Якія ж падставы «адлучаць» Югаславію ад сацыялізма, выключачь яе з ліку сацыялістычных дзяржаў?

У нас ёсць вялікія рознагалоссі з кіраўнікамі Албанскай партыі працы, — і што ж, нам, зыходзячы з суб'ектыўных меркаванняў, аб'явіць, што Албанія не з'яўляецца сацыялістычнай краінай? Гэта быў бы няправільны, суб'ектыўны падыход. Хоць албанскае кіраўніцтва праяўляе неразуменне раду важнейшых пытанняў і мы выдзем барацьбу з гэтым, мы лічым, што Албанія з'яўляецца сацыялістычнай краінай, што яе народ праявіў сапраўдны гераізм у барацьбе за перамогу сацыялізма.

Калі мы, камуністы, ішлі да ўлады, мы абяцалі рабочаму класу, усім працоўным стварыць такі лад, які назаўсёды скончыць з панаваннем адной нацыі над іншай і забяспечыць сапраўднае

абліжэнне і адзінства нацый. Ул. І. Ленін пісаў: «Старому свету, свету нацыянальнага прыгнечання, нацыянальнай грызні або нацыянальнага адасаблення, рабочыя процістаўляюць новы свет адзінства працоўных усіх нацый, у якім няма месца ні для адной прывілеі, ні для малейшага прыгнечання чалавека чалавекам». (Творы, том 19, стар. 72).

Ад нашых намаганняў, ад правільнага разумення камуністычнымі партыямі і іх кіраўнікамі сваёй высокай адказнасці перад народам залежыць тое, наколькі паспяхова мы будзем ажыццяўляць ленінскія заповеды аб адзінстве і згуртаванасці народаў сацыялістычных краін.

Нам даводзіцца ўзводзіць будынак сацыялістычнага грамадства не на падрыхтаванай будаўнічай пляцоўцы, а на глебе, забруджанай і засмечанай эксплуатацыйна, чым узаемаадносіны паміж нацыямі. Стагоддзі і тысячагоддзі панавання эксплуатацыйнага класаў унеслі столькі недавер'я, столькі розні, столькі нянавісці і нецярпнасці, столькі горычы і крыўд у гэтыя адносіны, што патрэбны сапраўды тытанічны намаганні, крок за крокам, цяжкі і настойліва разблытваць складаныя клубкі міжнацыянальных адносін і садзейнічаць збліжэнню народаў у адзіную брацкую сям'ю.

Вы ведаеце, якіх велізарных поспехаў дабіліся краіны сацыялізма ў гэтых адносінах, і асабліва ў апошнія гады пасля XX з'езда КПСС. Па ініцыятыве Саветаў Саюза нашай партыі былі ліквідаваны памылкі, якія меліся ва ўзаемаадносінах паміж сацыялістычнымі краінамі пры Сталіне.

Сталін дапусціў сур'ёзныя памылкі ў нацыянальным пытанні не толькі ўнутры нашай краіны, але і ва ўзаемаадносінах з краінамі народнай дэмакратыі. Наша партыя, як і іншыя марксісцка-ленінскія партыі, сурова раскрываючы культ асобы Сталіна, выправіла дапушчаныя ім памылкі. У выніку гэтага палітычная атмасфера ўнутры сацыялістычнай садружнасці стала больш чыстай, пытанні, якія закранаюць інтарэсы сацыялістычных краін, вырашаюцца на аснове ўзаемаагледна думкамі, у духу дэмакратыі і пралетарскага інтэрнацыяналізма. Адносіны паміж краінамі сацыялізма — эканамічныя, палітычныя і культурныя — умаццелі і развіваюцца на прынцыпах раўнапраўя, узаемнай выгады і ўзаемнай дапамогі.

Мы цвёрда прытрымліваліся і прытрымліваемся агульнай узгодненай лініі сусветнага камуністычнага руху. У прынцыповых пытаннях барацьбы за мір і сацыялізм мы нікому не ўступалі і не ўступім. Мы вялі і будзем весці барацьбу супраць любых адхіленняў ад марксізма-ленінізма, як супраць правага, так і супраць левага апартунізму, як супраць рэвізіянізму, так і супраць дагматызму і сектанцтва. Мы перакананы, што толькі шляхам такой барацьбы і можна дабівацца сапраўднага ўмацавання нашых радоў, творчага падыходу да вырашэння карэнных праблем сучаснасці, забяспечыць новыя поспехі камуністычнага руху.

Але ўся наша барацьба накіравана на тое, каб яшчэ больш умацаваць адзінства камуністычнага руху на аснове марксізма-ленінізма, дабівацца ўмацнення яго ўплыву ва ўсім свеце. Гэту барацьбу мы выдзем з сапраўдны ленінскіх пазіцый, кіруючыся клопатамі аб расшырэнні фронту змагароў супраць імперыялізму.

(Выступленне М. С. Хрушчова неаднаразова перапынялася бурнымі, працяглымі апладысмантамі).

Далей М. С. Хрушчоў звяртаецца да з'езда з наступнымі словамі:

— Дарагія таварышы! Дазвольце ад імя Цэнтральнага Камітэта нашай партыі, ад імя ўсіх камуністаў нашай краіны і ўсяго саветаў народа, ад імя нашай дэлегацыі перадаць VI з'ездзе вашай партыі скульптуры партрэт Уладзіміра Ільіча Леніна — заснавальніка нашай партыі, вялікага правадыра і настаўніка працоўных усіх краін.

З вялікай радасцю ўручаем мы гэты падарунак камуністам Германіі — радзімы заснавальнікаў навуковага камунізма Маркса і Энгельса. Няхай вобраз немірнучага Леніна натхняе ўсіх нас на новыя перамогі ў будаўніцтве сацыялізма і камунізма, у барацьбе за трыумф ідэй марксізма-ленінізма! (Бурныя, працяглыя апладысменты. З новай сілай выбухае аваяцця ўсёй залы).

РАЗВАГА, УПЭЎНЕНАСЦЬ, АПТЫМІЗМ

«Здзіўляючая 150-мінутная прамова»

НАРОДЫ БУДУЦЬ ВІТАЦЬ ЗАЯВУ ХРУШЧОВА

КАІР. Закранаючы выступленне М. С. Хрушчова на VI з'ездзе Сацыялістычнай адзінай партыі Германіі, прадстаўнік афрыканскага нацыянальнага кангрэса ЮАР у афрыканскай асацыяцыі ў Каіры Піліса заявіў: «Я ўпэўнены, што ўсе народы Афрыкі, Азіі і Лацінскай Амерыкі будуць вітаць заяву Хрушчова аб тым, што Савецкі Саюз стаяў, стаіць і будзе стаяць на баку народаў, якія змагаюцца за нацыянальную незалежнасць. Мы ведаем, якую ролю адыгрывае Савецкі Саюз і іншыя сацыялістычныя краіны ў вызваленчым руху, якую велізарную дапамогу аказваюць

яны краінам, якія нядаўна скінулі з сябе каланіяльныя ланцугі рабства. Выступленне Хрушчова ў Берліне служыць яшчэ адным пацверджаннем яснай пазіцыі Савецкага Саюза ў барацьбе за мір, за нацыянальнае вызваленне народаў, пазіцыі, якую мы ўсе добра ведаем і цалкам падтрымліваем».

БОН. На самых відных месцах увесь заходнегерманскі друк публікуе сёння справядзачы аб выступленні М. С. Хрушчова на VI з'ездзе САПГ. Многія газеты змяшчаюць фатаграфіі кіраўніка Савецкага ўрада і падкрэсліваюць, што яго прамова чакалася з вялікай цікавасцю. Газета «Нойе Рэйн-дайтунг» адзначае, што выступленне М. С. Хрушчова «прасякнута аптымізмам». М. С. Хрушчоў, указвае газета, назваў заключэнне мірнага дагавору з абедзвюма або адной германскай дзяржавай прадпасылкай для пагаднення паміж Усходам і Заходам аб раззбраенні. «Яго прамова гучыць упэўнена і цвяроза», піша газета.

Выступленне, прасякнутае аптымізмам. Як указвае газета «Франкфуртэр рундшау», М. С. Хрушчоў зноў пацвердзіў палітыку мірнага суіснавання».

УПОР НА МІР І МІРНАЕ СУІСНАВАННЕ

ЛОНДАН. Упор на мір і мірнае суіснаванне ў выступленні М. С. Хрушчова на з'ездзе Сацыялістычнай адзінай партыі Германіі зрабіў глыбокае ўражанне на англійскую грамадскасць. Падкрэсліваючы гэты напрамак выступлення кіраўніка Савецкага ўрада, англійскія газеты расцэньваюць яго як важную заяву. «Дэйлі экспрэс», «Дэйлі тэлеграф», «Файнэншл Таймс» і «Гардзіян» прысвячаюць выступленню М. С. Хрушчова асноўныя рэдакцыйныя артыкулы. Апрача паведамленняў, змешчаных на асноўных старонках навін, «Таймс» і «Гардзіян» публікуюць падрабязныя выступленні на ўнутраных паласах.

«Здзіўляючая 150-мінутная прамова», — так завяршае газета «Дэйлі экспрэс» сваё паведамленне аб выступленні, дадзенае пад загалоўкам «Хрушчоў папярэджвае прыхільнікаў вайны». Вітаючы гэта выступленне ў рэдакцыйным артыкуле «Крамлёўскі

рэаліст», «Дэйлі экспрэс» заяўляе: «Нарада камуністаў дала свету падставу для спадзяванняў». «Рускі кіраўнік паказаў сябе як палітычны дзеяч, які апеліруе да здаровага розуму», — піша берлінскі карэспандэнт «Дэйлі экспрэс», характарызуючы выступленне кіраўніка Савецкага ўрада. Карэспандэнт газеты «Дэйлі тэлеграф» Блейк Бейкер называе М. С. Хрушчова «непрымірым праціўнікам атамнай вайны». Карэспандэнт газеты «Дэйлі мейн» Джордж Вайн у першай фразе свайго паведамлення піша, што Хрушчоў «цвёрда звязваў сябе з мірам».

рэспандэнт газеты «Дэйлі тэлеграф» Блейк Бейкер называе М. С. Хрушчова «непрымірым праціўнікам атамнай вайны». Карэспандэнт газеты «Дэйлі мейн» Джордж Вайн у першай фразе свайго паведамлення піша, што Хрушчоў «цвёрда звязваў сябе з мірам».

ПРАГРАМА МІРУ І АДЗІНСТВА

ВАРШАВА. Увага польскай грамадскасці, друку, радыё і тэлебачання прыкавана да выступлення М. С. Хрушчова на VI з'ездзе САПГ. Пад буйнымі загалюкамі газеты змяшчаюць выступленне М. С. Хрушчова і матэрыялы аб рабоце VI з'езда САПГ.

«Трыбуна людю», якая апублікавала поўны тэкст выступлення М. С. Хрушчова, падкрэслівае, што гэта выступленне знаходзіцца ў цэнтры увагі не толькі ўдзельнікаў VI з'езда САПГ, а літаральна ўсяго свету. У ім, піша газета, Першы сакратар ЦК КПСС і Старшыня Савета Міністраў СССР даў не толькі глыбокі аналіз знешняга міжнароднага становішча, але і выклаў важную праграму мірнага суіснавання народаў і ўмацавання адзінства сусветнага камуністычнага руху.

КРОК, ДАСТОЙНЫ ДЗЯРЖАЎНАГА ДЗЕЯЧА

НЬЮ-ІОРК. Цэнтральным матэрыялам ранішняга выпуску «Вашынгтон пост энд Таймс геральд» з'яўляецца паведамленне спецыяльнага карэспандэнта газеты з Берліна аб выступленні М. С. Хрушчова на VI з'ездзе САПГ. Выступленне М. С. Хрушчова, гаворыцца ў карэспандэнцыі, было расцэнена амерыканскімі афіцыйнымі асобамі як разумны крок, варты дзяржаўнага дзеяча.

На ўнутраных паласах газеты публікуе скарачаны тэкст выступлення М. С. Хрушчова. Гэтак вы-

ступленню прысвячае свой каментарый дыпламатычны карэспандэнт газеты Мэрэй Мардзер. Хрушчоў, піша ён, «выступае як рэаліст, які ведае небяспеку тэрмайдзернай вайны».

МАРКСІСЦКА-ЛЕНІНСКІ АНАЛІЗ ПРАБЛЕМ

САФІЯ. Балгарскі народ расцэньвае выступленне М. С. Хрушчова на з'ездзе САПГ як новы важны ўклад у барацьбу за мір і сацыялізм. Значэнне выступлення кіраўніка дэлегацыі КПСС, падкрэслівае газета «Работніцка дзела», заключаецца ў яснай пастаноўцы пытанняў, у адшуканні рэалістычных шляхоў для іх пашырэння, у глыбокім аптымізме, у тым, што яно дало светлую перспектыву для сацыялізма і міру, для прагрэсу і працвіцання чалавецтва.

ЦЭНТРАЛЬНАЯ ТЭМА

ПРАГА. Выступленне М. С. Хрушчова на з'ездзе САПГ з'яўляецца цэнтральнай тэмай чэхаславацкага друку. Газеты пад буйнымі загалюкамі змяшчаюць поўны тэкст выступлення або яго падрабязны пераклад і фатаграфіі М. С. Хрушчова. «Рудэ право» падкрэслівае ў загалюку, што барацьба за мір стала першаступеннай умовай барацьбы за сацыялізм.

Буйны заглавак на першай паласе газеты «Млада фронт» гаворыць: «Выдатнае выступленне М. Хрушчова на VI з'ездзе САПГ. Барацьба за мір — гістарычная задача чалавецтва».

У НЕКАЛЬКІ РАДКОЎ ПАЛІТЫКА

БЕРЛІН. Першы сакратар ЦК КПСС М. С. Хрушчоў і іншыя члены дэлегацыі КПСС, якія знаходзяцца тут на VI з'ездзе САПГ, наведалі адно з падраздзяленняў першай пагранічнай брыгады нацыянальнай народнай арміі ГДР. Разам з імі быў Першы сакратар ЦК САПГ Вальтэр Ульбрыхт.

БЕРЛІН. Як паведамляе агенцтва АДН, у перапынку паміж пасяджэннямі VI з'езда САПГ адбылася сяброўская гутарка Першага сакратара ЦК КПСС М. С. Хрушчова і Першага сакратара ЦК САПГ В. Ульбрыхта з 40 сацыял-дэмакратамі Заходняй Германіі, якія прысутнічаюць у якасці гасцей на з'ездзе. Гутарка адбылася на ініцыятыву сацыял-дэмакратаў.

ВАШЫНГТОН. Амерыканскае выдавецтва «Крос карэнтс прэс» тыражом у 10 000 экзэмпляраў выдала брашуру з тэкстам даклада Старшыні Савета Міністраў СССР М. С. Хрушчова на сесіі Вярхоўнага Савета СССР 12 снежня 1962 года «Сучаснае міжнароднае становішча і знешняя палітыка Савецкага Саюза». Брашура паступіла ў продаж у кніжныя магазіны Нью-Йорка, Чыкага і раду іншых гарадоў ЗША.

РЬЮ-ДЭ-ЖАНЕЙРА. Паводле паведамлення мясцовага друку, адзін з верховадаў кубінскіх контррэвалюцыянераў Антонію дэ Варона, заявіў у Коста-Рыка, што цяпер рыхтуецца так званы панамерыканскі легіён для ўварвання на Кубу. Паводле яго слоў, у легіён увойдуць 100 тысяч «добраахвотнікаў».

ЛОНДАН. Як паведамляе карэспандэнт агенцтва Рэйтэр з Ломе, былы прэм'ер-міністр першага тагалецкага ўрада Ніколас Груніці назначан часовым прэзідэнтам і кіраўніком урада Тога.

ЭКАНОМІКА

КАІР. Міністр энергетыкі і электрыфікацыі СССР П. С. Непарожні і міністр на справах будаўніцтва вышыннай Асуанскай плаціны Мухамед Сідкі Саліман падпісалі пратакол аб ацвярджэнні распрацаванага калектывам савецкіх інжынераў канчатковага праекта ўсяго комплексу гідрабудаванняў вышыннай Асуанскай плаціны.

МІНСК. Уступленне ў пяты год сямігодкі калектывы ЦЭЦ-3

РОЗУМ І ВЫТРЫМКА

ТОКІО. Прэм'ер-міністр Хрушчоў зноў дэманструе розум і вытрымку, якія ён паказаў у час крызісу на Карыбскім моры, піша ўплывовае японская газета «Асахі», каментыруючы выступленне М. С. Хрушчова на з'ездзе САПГ. М. С. Хрушчоў, адзначае газета, абараняе міжнародны камуністычны рух, згуртаванасць і адзінства камуністычных краін.

Мы высока расцэньваем меры, прынятыя прэм'ер-міністрам Савецкага Саюза М. С. Хрушчовым у час кубінскіх падзей, а таксама яго далейшыя намаганні ў справе рэалізацыі лініі мірнага суіснавання, заявіў загадчык міжнароднага аддзела Сацыялістычнай партыі Японіі Вада. Мы, сказаў ён, у асабліваці згодны са словамі прэм'ера М. С. Хрушчова аб тым, што нельга прапаноўваць устанавіць камуністычную цывілізацыю на спустошанай зямлі, забруджанай радыяактыўнымі ападкамі. Мы ў першую чаргу хацелі б, каб была ператворана ў жыццё смелая канкрэтная ідэя забароны ядзерных выпрабаванняў.

Мы будзем першыя!
Мал. У. Бараноўскага.

і мантажнага ўчастка азнаменавалі бліскачай вытворчай перамогай — датармінавай здачай у эксплуатацыю новага, самага магутнага турбагенератара.

КУЛЬТУРА

МІНСК. У мастацкім вучылішчы адбыўся выпуск мастакоў для тэкстыльных прадпрыемстваў і вышывальных арцелей рэспублікі. Дзевятнаццаць юнакоў і дзяўчат паспяхова абаранілі свае дыпломныя работы. Яны атрымалі спецыяльнасць мастакоў-майстроў і накіраванне на працу ў Віцебск, Брэст, Гродна, Слонім, Оршу і іншыя гарады Беларусі.

МІНСК. Нядаўна ў памяшканні чытальнай залы Палаца прафсаюзаў адбылася канферэнцыя па кнізе Івана Мележа «Людзі на балоце». Канферэнцыя вылілася ў дыскусію аб двух пакаленнях — пакаленні 20-х гадоў і нашым. З заключным словам выступіў аўтар.

МІНСК. Дзяржаўны народны аркестр пад кіраўніцтвам І. Жыновіча называюць спадарожнікам Беларускай філармоніі. За 25 гадоў існавання аркестр выканаў да тысячы розных твораў. На яго выступленнях бывалі мільёны глядачоў. Сёлета адбудзецца амаль 160 канцэртаў.

СПОРТ

МІНСК. Тут закончылася каманднае першынство горада па шашках сярод калектываў фізкультуры. Асабліва востра праходзілі спаборніцтвы паміж камандамі універсітэта і радыёзавода. Аднак шашысты універсітэта занялі першае месца.

ВІЦЕБСК. У спартыўнай зале медыцынскага інстытута адбылася сяброўская сустрэча па валеяболу паміж мясцовымі і смаленскімі спартсменамі. У першы дзень у сустрэчы мужчынскіх каманд перамаглі віцебляне, жаночых — гасці. Другі дзень прынёс перамогу смаленскім валеябалістам і валеябалісткам Віцебска.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77. Дом друку. Рэдакцыя газеты «Голас Радзімы»

Пішучы

ЗЕМЛЯКІ...

УСІМ СТАЛА ВЕСЕЛА

Кубінскія падзеі адбыліся ў час з'езда кангрэса прафсаюзаў Брытанскай Калумбіі. Я быў адным з трох дэлегатаў ад прафсаюза электрыкаў. Напружанне, часткова створанае мясцовай прэсай, дасягнула мяжы. Чорныя загалюкі: «Савецкія судны ідуць на сутыкненне з амерыканскімі!», «Адлегласць паміж гігантамі некалькі дзесяткаў міль!».

Некалькімі гадзінамі пазней старшыня з'езда звярнуўся да дэлегатаў:

— Атрымана тэлеграма. Савецкія судны павярнулі назад, за што ад імя з'езда выказваю Савецкаму ўраду вялікую падзяку!

Уздыхнулі з палёгкай. Шквал апладысmentaў. Усім стала весела. Старшыня доўга не мог супакоіць дэлегатаў.

В. ХАХЛАЧОЎ.

Канада.